

Hinc sunt leones

Acest reportaj, spre deosebire de majoritatea materialelor asemănătoare, nu urmărește să vă înfățișeze noutăți. „Noutățile” reportajului nostru erau valabile la 8 septembrie. Așa că acest material servește mai mult drept o oglindă retrospectivă. Poate, cindva, mai devreme sau mai târziu, un cercetător va fi interesat să afle în ce stadiu de pregătire se aflau teatrele noastre cu câteva zile înainte de deschiderea stagiunii, în ce privește repertoriul și, mai ales, repertoriul original... Să pornim deci să vedem rezultatele străduințelor colectivelor teatrale, ale directorilor, ale secretarilor literari...

Teatrul Național din București la 5 septembrie

În momentul în care tocmai ne pregăteam să scriem ceva despre noua stagiune a primei noastre scene, despre premierele de anul acesta, iată că un coleg ne atrage atenția asupra ultimelor știri privind stagiunea Naționalului, apărute în „Informația Bucureștilui” de azi (vineri 7 septembrie 1956 — *n.n.*). Iată știrile reproduse întocmai :

DESCHIDEREA STAGIUNII TEATRULUI NAȚIONAL

„I. L. CARAGIALE”

Premierele pînă la 1 ianuarie și repertoriul teatrului pentru anul 1957

La sfîrșitul lunii septembrie, pe scenele sălilor Comedia și Studio ale Teatrului Național „I. L. Caragiale”, cortinele, după o odihnă estivală, se vor ridica din nou. Piesele de deschidere a stagiunii din această toamnă sînt comedia marelui Caragiale *O scrisoare pierdută* — prezentată pe scena Comediei — și piesa sovietică *Platon Krecet* de Al. Korneiciuk la Studio.

Dacă stăm să socotim, în ce privește noutățile, chiar pentru luna septembrie nu e un început prea îmbietor.

— Vedeți, teatrul a fost la Paris. Acum însă nu știm nimic concret... Sper că vă este cunoscut succesul obținut de teatrul nostru în fața publicului parizian, ne spune directorul teatrului.

— Îl cunoaștem și ne-a bucurat. Dar publicul nostru ce va vedea ? Cu ce începeți stagiunea ?

— Reluări !... Știți însă că în sala „Sarah Bernhardt”...

— Datele premierelor ? A primei dintre ele ?

— Nu vă putem spune încă nimic concret... Publicul parizian a făcut o primire călduroasă *Ultimei ore...*

— Proiecte ? Noutăți pentru publicul *bucureștean* ?

— Avem proiecte interesante : *Regele petrece*, *Dușmanii*, *Topaze* de Pagnol, sau poate *Jocul ielelor* de Camil Petrescu, *Un dușman al poporului* de Ibsen și *Maior Barbara* de Shaw. Din dramaturgia originală sperăm că *Ziaristii* lui Al. Mirodan să fie gata în câteva săptămâni. Avem greutateți, mulți dintre actorii fruntași sînt ocupați cu filmările la cinematografie. Ne mai gîndim și la o dramatizare după *Soldatul Svejk*, la o piesă inspirată din 1907... Dar totuși nu putem uita succesul parizian.

Nemaiaflînd nimic nou ne vom mulțumi tot cu relatarea „Informației”, care spune textual că „acest repertoriu bogat și variat va fi completat de piese originale aflate acum în lucru pe masa autorilor : Aurel Baranga, Horia Lovinescu, Tiberiu Vornic, Francisc Munteanu care au încheiat contracte cu Teatrul Național”.

Cînd le vor preda și ce piese anume scriu ?... Misterele Parisului ! ar putea spune un rătăcios.

Așa că vîltoarea stagiune *bucureșteană* a Teatrului Național se arăta neclar profilată la data de 8 septembrie.

Piese originale și alte secrete

Teatrul Armatei.

— Cînd și cu ce se va deschide stagiunea ?

— *La ora 6*, apoi *Cei trei mușchetari*, *Despot Vodă*, *Zbor de noapte*, *Dragoste tîrzie*.

— Și premiere ?

— Piesa sovietică *Un prieten uitat* de Salinski, *Femeia îndărătnică*, comedia maghiară *Marele bijutier* de Frigyes și Majoros.

— Dar originale ?

— Avem piese în lucru cu Laurențiu Fulga, N. Tăutu și T. Vornic.

O primă paranteză : dacă ținem minte, pe Tiberiu Vornic l-am întâlnit și în planul Teatrului Național. Activ scriitor dramatic ! — n.n.

Altă paranteză. Formăm numărul 8.06.84 :

— Tovarășul Laurențiu Fulga ?

— Eu !

— Cum se cheamă piesa, pe care o scrieți pentru Teatrul Armatei ?

— Niciunul.

— Ce titlu-i ăsta ?

— Nu-i titlu pentru că nu scriu nici o piesă și în general multă vreme nu voi mai scrie teatru.

Fără comentarii. Închidem paranteza...

— Dar ceva precis din dramaturgia originală ?

— Precis e faptul că nu avem nimic.

La Teatrul Tineretului.

Secretara literară ne dă informații cu privire la deschiderea stagiunii.

— Deschiderea stagiunii se face cu *Romanticii* de Petru Dumitriu și Sonia Filip.

Vom mai înscena și *Romanțioșii* lui Rostand.

— Mulțumesc, tovarășă Sonia Filip ; dar altă premieră ?

— Secret.

— Cum adică ? Chiar secret ?

— Secret !

Și noi care avem... romantismul să credem că vom afla ceva.

*

Citeodată e bine ca dramaturgia originală să fie prezentată măcar în reluări, așa cum face de pildă Teatrul Nottara cu *Nota zero la purtare* și *Patriotica Română*.

Și provincia

După „bogăția“ de date culese în Capitală, nu ne rămâne decît să ne îndreptăm către provincie. În provincie am nimerit în epoca căutărilor. Se caută un repertoriu, un director, un buget, o schemă mărită. Cereri, cereri, mutări, transferări, avansări.

La Timișoara, stagiunea se va deschide cu reluarea ultimului spectacol din primăvară, *Doamna ministru* de Nușici. Va urma apoi *Omul care a văzut moartea* de Victor Eftimiu, piesă care a făcut obiectul unui turneu de 30 de zile.

— Asta au mai văzut-o timișorenii. Spectacole noi ? replicăm noi, tovarășului contabil-șef, „singura persoană din teatru în măsură să ne dea informații“.

— O chestiune personală de A. Stein și *Ziaristii* de Mirodan. Cu secția germană situația e mai... neclară. La Timișoara ea va reprezenta *Minna von Barnhelm*, a cărei premieră a avut loc la Reșița cu luni în urmă. Secția maghiară va prezenta piesa în versuri *Cavalerul mut* de Heltaï Jenő.

— Și deschiderea stagiunii, mai întreb eu...

— Nu cred că tehnic va fi posibil să deschidem la data oficială. (Eu cred în pronosticurile contabililor-șefi.)

Un teatru nou

...Teatrul de Stat din Arad e legat în schele, forfotește de activitate. S-au mărit holurile, balcoanele, interiorul a fost renovat. Directorul teatrului a zimbit cînd l-am întrebat de repertoriu.

— Vino să vezi !... Întii, reparațiile.

Am urcat schele, am încercat tencuiala, am probat fotoliile.

— Deschidem cu *Viforul* de Delavrancea, apoi va urma *Cavalerul mut* și o piesă rominească, poate *Patima roșie*, poate *Jocul de-a vacanța*, apoi *Tragedia optimistă*, *Scoala calomniei*, *Profesiunea d-nei Warren*, *Moartea unui voiajor comercial* de Miller, *Învierea* de Tolstoi, *Intrigă și iubire*, *Fii bun pînă la moarte* de Zsigmond, o comedie muzicală, o operetă...

Secția romină și cea maghiară a Teatrului de Stat din Oradea vor deschide stagiunea cu piese originale: *Inima noastră* de V. Luca în limba romină (spectacolul a fost premiat la Decadă, dar el nu a fost prezentat în Oradea) și *Spicele dragostei* de I. Molnár (în repetiție în regia autorului).

Colectivul din Oradea vâdește o accentuată preocupare de a căuta noi rezolvări, de a-și alcătui un repertoriu variat. *Comedia erorilor* de Shakespeare, *Evantaiul* de Goldoni, *Nekrasov* de Sartre, comedia muzicală *Cu dragostea nu-i de glumit* vor vedea lumina rampei în prima parte a stagiunii, urmate probabil de *Despot Vodă*, *Amphytrion* de Plaut, la secția romină, și *Nora*, *O chestiune personală*, opereta *Dragoste de țigan*, *Sfinta Ioana* de Shaw, *Mama* de Capek, la secția maghiară.

Se întilnește aici un entuziast colectiv plin de speranțe, tineri regizori dornici să încerce formule noi și îndrăznețe. Ca și în alte teatre, colectivul din Oradea este preocupat de găsirea unei piese în vederea concursului tinerilor actori de anul acesta. Se pare că s-au oprit la piesa sovietică *Ulița fericirii*...

În schimb, directorul teatrului din Reșița ne-a vizitat el la redacție după apariția în revista noastră a unui articol care ridică problema lipsei de actori frunțași a acestui teatru.

— Avem acum condiții minunate pentru actori, ne-a spus el. Am obținut mărirea de scheme, încadrări pînă la 15/1, avem un bloc cu locuințe pentru actori...

— Dar actori ?

— Voi obține transferarea unor virfuri artistice. Iată de pildă cunoscutul actor de comedie Iordănescu-Bruno, el va juca pe Ianke din piesa lui V. I. Popa cu care deschidem stagiunea.

— Cînd ?

— Joi 4 octombrie precis, în regia lui Ion Șahighian. (Cititorii vor avea posibilitatea să verifice exactitatea acestei afirmații.)

— Și alte piese în repertoriu ?

— *Cu dragostea nu-i de glumit*, spectacol pentru tineret, *Mama* de Capek, puternica dramă iugoslavă *Furtuna echinocțiului* de Voinovici.

— Originale ?

— Am auzit că Ana Novac ar fi scris o piesă nouă și...

Hinc sunt... leones

Așa cum odinioară pe anticele hărți geografice se lăsa un loc alb acolo unde erau regiuni neexplorate și se adăuga: „hinc sunt leones“ (aici sînt lei, de aici mai departe nu se poate cerceta), cele mai multe teatre și-au lăsat un loc liber în repertoriu cu o mică explicație în paranteză: piesă originală.

La Oradea se auzise „ceva“ de comedia la care lucrează Aurel Baranga, la Reșița despre drama pe care o scrie Ana Novac, iar la Orașul Stalin despre noua piesă a lui Horia Lovinescu... Dar încă nimic sigur. Dacă ar fi după cerințele colectivelor, autorii noștri dramatoci ar trebui să scrie piese cu multă acțiune, cu puține decoruri (dacă se poate un singur interior) și cu multe personaje feminine. Lipsa de perspectivă cu privire la piesele originale face ca în timpul stagiunii toate colec-

tivele să se repeadă asupra unei aceleiași piese — prima care e gata și aprobată. Stagiunile trecute ne-au oferit asemenea exemple. Poate ar fi greu de invitat autorii dramatici să-și planifice inspirația în lunile de iarnă, dar s-ar putea găsi soluții dacă teatrele ar lucra direct cu autorii dramatici în loc să aștepte birocratic plicurile cu piesele multiplicate de serviciu de repertoriu, dacă teatrele ar fi mai apropiate de autori, dacă secretarii literari s-ar ocupa mai mult de munca de creație și mai puțin de conceperea rapoartelor administrative, dacă...

Și Biserică

Să presupunem că într-unul din trenurile care ne-au purtat în acest raid am întâlnit un tânăr slab, palid la față. Ni s-a părut o figură cunoscută.

— Spiridon Biserică, s-a recomandat el.

— Bine, dar de ce așa palid... Ca personaj dramatic critica nu v-a făcut încă acest reproș...

— Sint ostenit de atâtea reprezentații și turnee. Toate teatrele și-au acoperit locul viran „piesă originală” cu mine...

— Bine, dar sint și alte comedii noi!

— Am văzut că s-au anunțat pentru la toamnă niște comedii noi: *Gaițele*, *Titanic Vals*...

— Ce-i de făcut ca să nu mai suferi ?

— În primul rînd, Aurel Baranga să-și termine noua comedie, izbăvind-mă pe mine. Aș propune un „congres al eroulor” din dramaturgia noastră: Arjoca, doctorul Murgu, Petru Dragomirescu, să cerem cu hotărîre mai întii și întii să ni se mărească „schema”. Nu de alta, dar cred că s-au plictisit și cronicarii să ne tot citeze. Mă bucuram că după Congresul scriitorilor o să mai răsufli... Aș !... sau poate mister. Autorii noștri se pare că sint oarecum „conspirativi”. Țin în secret piesele lor pînă cînd ele sint gata aprobate... Și deși sint un erou imaginar, totuși fac o remarcă practică. În general, autorii sint invitați să lucreze direct cu teatrele. Dar nu toți autorii. Cei frunțași nu... de aceea teatrele nu le cunosc de multe ori piesele... În sfîrșit, ca un erou de comedie ce mă aflu, aș dori să mă despart de trecutul meu... rîzînd la alte comedii, ca și de alte personaje.

*

Unui bun reportaj i se cer drept încheiere citeva concluzii. Din păcate, nu le putem anticipa. Cînd veți citi acest reportaj stagiunea va fi început.

Și dacă, așa cum scria pe genericul filmelor americane, între cele cuprinse în acest reportaj și piesele reprezentate de respectivele teatre nu există o potrivire, aceasta se datorește etc... etc...

